

ประเทศไทย: คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากลประณามการใช้กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาเพื่อ คุกคามอังคณา นีละไพจิตร

วันนี้ คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (ไอซีเจ) ได้ประณามการที่บริษัทธรรมเกษตร จำกัด ใช้ข้อหาความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยเพื่อคุกคามอังคณา นีละไพจิตร อดีตคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“การกระทำดังกล่าวของบริษัทธรรมเกษตรคือตัวอย่างที่ชัดเจนของการที่กฎหมายหมิ่นประมาทในประเทศไทยถูกใช้เพื่อปิดปากนักปกป้องสิทธิมนุษยชน การกระทำดังกล่าวปราศจากมูลฐานทางกฎหมายโดยชัดเจนและเจตนาที่จะคุกคามและข่มขู่อังคณา นีละไพจิตร ผู้ซึ่งเป็นบุคคลากรทางด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญในประเทศไทยและภูมิภาค” เฟรดเดอริก รอร์สกี ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของไอซีเจ กล่าว “พวกเราหวังว่าศาลจะยกฟ้องคดีซึ่งมีลักษณะเป็นคดีริกโรงรศาลเช่นนี้ในโอกาสแรก”

เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2562 บริษัทธรรมเกษตร จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของธุรกิจฟาร์มไก่ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดลพบุรี ได้ยื่นฟ้องดำเนินคดีฐานหมิ่นประมาททางอาญาตามมาตรา 326 และ 328 ของประมวลกฎหมายอาญา ต่ออังคณา นีละไพจิตร ด้วยเหตุแห่งการแชร์โพสต์สองโพสต์ซึ่งมีลิงค์ (links) เชื่อมต่อไปยังคำแถลงการณ์ขององค์กรทั้ง 16 องค์กร รวมถึงไอซีเจ และองค์กรฟอรั่มไต้หวัน

ประเด็นที่ถูกระบุในคำฟ้องว่าเป็นพฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดนั้นประกอบด้วย โพสต์ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2561 ซึ่งเป็นโพสต์ที่อังคณา นีละไพจิตรได้ทวีตลิงค์ของไอซีเจซึ่งเชื่อมต่อไปยังคำแถลงการณ์ที่ลงนามโดย 16 องค์กร โดยมีไอซีเจรวมอยู่ด้วย โดยที่คำแถลงการณ์ได้มีลิงค์ (ที่ไม่สามารถใช้งานได้ในปัจจุบัน) เชื่อมไปยังหนังสือที่แรงงานได้กล่าวอ้างว่าตนถูกละเมิดสิทธิแรงงาน และโพสต์ลงวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ซึ่งในโพสต์ดังกล่าวมีลิงค์รายงานข่าวขององค์กรฟอรั่มไต้หวันและมีลิงค์ที่เชื่อมไปยังหนังสือเดียวกัน หนังสือดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับการฟ้องคดีหมิ่นประมาทของบริษัทธรรมเกษตรต่ออดีตคนงาน 14 คน และเรียกร้องให้ทางบริษัทถอนฟ้องคดีอาญาต่อคนงานดังกล่าว อีกทั้งเรียกร้องรัฐบาลไทยให้ยุติการเอาผิดทางอาญาในคดีหมิ่นประมาท ทั้งนี้ บริษัทธรรมเกษตรอ้างว่าเนื้อหาในหนังสือมีข้อความหมิ่นประมาท

ข้อหาหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 มีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดตามมาตรา 328 อันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญา “โดยการโฆษณา” ต้องระวางจำคุกสูงสุดไม่เกิน 2 ปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

ประเทศเป็นภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) ซึ่งรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเสรีภาพในการ

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

แสดงออก คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในการกำกับดูแลได้ทำการตีความ ICCPR และได้เรียกร้องให้รัฐภาคียกเลิกโทษทางอาญาในความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่ยังคงไว้ซึ่งความผิดฐานหมิ่นประมาทในทางแพ่ง

“มาตราว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาทในประมวลกฎหมายอาญานั้นถูกนำมาใช้โดยมิชอบอยู่หลายครั้ง รวมถึงโดยบริษัทต่างๆ เพื่อเพ่งเล็งผู้ที่นำกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาสู่ความสนใจของสาธารณชน มาตราดังกล่าวควรถูกยกเลิกออกจากประมวลกฎหมายอาญาโดยเร่งด่วน” นายรอร์วส์ก็ กล่าว “การกำหนดโทษทางอาญาต่อการออกมาพูด แม้ว่ากรณีที่ต้องสงสัยว่าเป็นการหมิ่นประมาทนั้น เป็นการกระทำที่ไม่ได้สัดส่วนและมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิด ‘ความหวาดกลัว’ (chilling effect) ต่อการใช้เสรีภาพในการแสดงออก”

ความเป็นมา

อังคณา นีละไพจิตร เป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชนชาวไทยและเป็นภรรยาของสมชาย นีละไพจิตร ทนายความทางด้านสิทธิมนุษยชนผู้ซึ่งได้ถูกลักพาตัวไปมากกว่า 15 ปีที่แล้ว การลักพาตัวของเขานั้นเป็นคดีเกี่ยวกับการบังคับบุคคลให้สูญหายคดีแรกและคดีเดียวที่ศาลไทยได้รับไว้พิจารณา ในปี 2558 อังคณาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ก่อนตัดสินใจลาออกในเดือนกรกฎาคม 2562 นอกจากนี้เธอยังได้รับรางวัลรามอน แมกไซไซ (Ramon del Fierro Magsaysay) ในปีเดียวกัน

เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2562 ได้มีสำเนาคำฟ้องและหมายนัดของศาลส่งไปยังอังคณา นีละไพจิตร โดยคู่ความมีนัดไกล่เกลี่ยในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2563 ที่ศาลอาญากรุงเทพใต้ ก่อนที่จะมีการไต่สวนมูลฟ้อง

ไอซีเจได้[แสดงความห่วงกังวล](#)หลายต่อหลายครั้งเกี่ยวกับการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในลักษณะเป็นการคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรม ทนายความ นักวิชาการและผู้สื่อข่าวในประเทศไทย เหตุเพราะพวกเขาเหล่านั้นปฏิบัติตามหน้าที่ที่สำคัญและชอบด้วยกฎหมายเพื่อสร้างความตระหนักรู้และเน้นย้ำถึงประเด็นทางด้านสิทธิมนุษยชน

คดีดังกล่าวถือเป็นหนึ่งในคดีหมิ่นประมาทและคดีในข้อหาอื่นๆอีกหลายคดีที่บริษัทธรรมเกษตรได้ยื่นฟ้องบุคคลหลายคน que แสดงข้อความไม่เห็นด้วย ทำการรณรงค์ หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อกล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิแรงงานโดยบริษัท จากรายงานของสหพันธ์สิทธิมนุษยชนสากล (International Federation for Human Rights - FIDH) และองค์กรต่อต้านการทรมานกรรมโลก (World Organisation Against Torture - OMCT) ณ เดือนพฤษภาคม 2562 บริษัทธรรมเกษตรได้ดำเนินการยื่นฟ้องคดีต่างๆต่อตำรวจ ศาลอาญา และศาลแพ่ง [ต่อบุคคลอย่างน้อย 22 คน ในอย่างน้อย 14 คดี](#)

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

คดีดังกล่าว รวมถึงคดีหมิ่นประมาททางอาญาต่อ [สุธารี วรรณศิริ](#) นักปกป้องสิทธิมนุษยชนและอดีตเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรฟอร์ตี้ไฟว์ไรต์ ต่อโพสต์ 3 โพสต์บน Twitter เกี่ยวกับหนังสือขององค์กรฟอร์ตี้ไฟว์ไรต์ งามศุภร์ รัตนเสถียร ผู้ซึ่งแชร์ข้อมูลบน Facebook ของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา สุชาณี รุ่งเหมือนพร อดีตนักข่าว Voice TV ผู้ที่โพสต์ข้อความลงบนทวิตเตอร์เกี่ยวกับข้อกล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิด้านแรงงานโดยบริษัทธรรมเกษตร และสุทธาสินี แก้วเหล็กไหล ผู้ประสานงานเครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานข้ามชาติ ซึ่งได้แชร์ข้อความผ่านทาง Facebook เกี่ยวกับคดี อีกทั้งยังมีคดีต่างๆที่ดำเนินต่อแรงงานข้ามชาติ 14 คน ซึ่งเป็นอดีตลูกจ้างของบริษัท

อ่านเพิ่มเติม

[Thailand: Drop defamation complaints against human rights defenders Nan Win and Sutharee Wannasiri](#)

[Thailand: ICJ and LRWC submit amicus in criminal defamation proceedings against human rights defenders Nan Win and Sutharee Wannasiri](#)

ติดต่อ

Frederick Rawski, ICJ Asia-Pacific Director, t: +66 64 478 1121; e: frederick.rawski(a)icj.org